

Schoolvak Duits:

Duits op de middelbare school

Middelbare scholen hebben veel vrijheid om te bepalen hoe ze hun leerlingen Duits bijbrengen. Voor Duits in de onderbouw zijn geen kerndoelen geformuleerd, zoals dat voor veel andere vakken wel het geval is. Ook is niet vastgelegd hoeveel uren Duits gegeven moet worden. Wel zijn in het [eindexamenprogramma voor Duits](#) de eindtermen vastgelegd.

In de bovenbouw wordt de inhoud van het vak bepaald door de richtlijnen voor de eindexamens en te bereiken niveaus van Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor talen. Getoetst wordt op lezen, kijk- en luistervaardigheid, schrijven, gespreksvaardigheid en (op havo en vwo-niveau) literatuur.

Op de meeste middelbare scholen wordt Duits vanaf de tweede klas aangeboden. Met name in de grensstreek zijn er ook scholen die Duits vanaf de eerste klas geven. In de onderbouw geven de meeste scholen twee tot drie uur Duits per week.

Vanaf de vierde klas op havo en vwo kiezen leerlingen een profiel. Op het vwo moeten leerlingen bij alle profielen een tweede vreemde taal kiezen, naast Engels. Op de havo moet alleen in het profiel Cultuur en Maatschappij een tweede vreemde taal worden gekozen. Duits is de meestgekozen tweede vreemde taal op de havo en het vwo.

Percentage leerlingen in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs dat Duits, Frans en Spaans leert:

	Duits	Frans	Spaans
bovenbouw voortgezet onderwijs	41,7 %	28,4 %	4,9 %

(Cijfers van 2015, [Nuffic](#))

Lesmethoden

De belangrijkste lesmethoden voor Duits zijn: Neue Kontakte (Noordhoff Uitgevers), TrabiTour (Noordhoff Uitgevers), Na Klar! (Malmberg) en Salzgitter heute (Thieme Meulenhoff). Een nieuwe lesmethode, sinds 2018, is Fantastisch (Talenland). De uitgevers leveren ook toetsen. Bij de meeste methoden hoort een uitgebreid digitaal platform voor docenten en leerlingen.

Het eindexamen

Het eindexamen bestaat uit een Centraal Eindexamen (CE) en een Schoolexamen. Beide tellen even zwaar mee voor het eindcijfer. In het CE wordt alleen de leesvaardigheid getoetst, de overige onderdelen worden in het schoolexamen getoetst. Dit betekent dat leesvaardigheid een relatief groot gedeelte - minimaal de helft - van het eindcijfer bepaalt. Daardoor is het onderwijs Duits in de bovenbouw sterk gericht op leesvaardigheid en leesstrategieën.

Doeltaal is voertaal

Lange tijd waren de instructies in de Duitse lesmethoden grotendeels in het Nederlands. Dat kwam omdat ook in de Duitse les de instructietaal Nederlands was. Dat is veranderd. Steeds meer docenten hangen de visie aan dat de communicatie in de les zoveel mogelijk in het Duits moet zijn. 'Doeltaal is voertaal' heet deze ontwikkeling. In de lesmethoden is Duits als instructietaal inmiddels standaard. Toch is er nauwelijks doeltaal didactiek beschikbaar en op lang niet op alle scholen is het vanzelfsprekend dat in de Duitse les hoofdzakelijk Duits wordt gesproken. [Meer hierover in het belevingsonderzoek Duits](#)

Competentiegericht onderwijs

Met de invoering van het [Gemeenschappelijk Europees Referentiekader](#) (ERK) voor vreemde talen, midden jaren 2000, hebben uitgeverij hun lesmethoden aangepast aan het competentiegericht leren. Het Goethe-Institut Nederlande verstrekt op steeds meer scholen internationaal erkende taalcertificaten volgens het ERK (niveaus A1-C1).

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/1236/duits-op-de-middelbare-school>